

Jesu død og vår påskefeiring -hvilken dag i uken og hvilket år døde egentlig Jesus?

Hva forteller evangeliene oss om detaljene rundt Jesu død, og hvilken tilleggsinformasjon kan vi hente fra kjent historie, arkeologi og nyere avansert astronomisk viten/kunnskap?

Innledning

Etter å ha lest Stefan Gustafssons bok «*Skeptikerens guide til Jesus 1*», Johan Henrik Jørgensens artikkel/utlegning «*Hvilken ukedag døde Jesus*», tidligere Oslobiskop Ole Kristian Kvarmes bok «*Åtte dager i Jerusalem*», Oddvar Søvik og Jostein Andreassens lille og informative bok om «*Likkledet i Torino*», og også momenter omkring temaet hentet fra Adolf Bjerkreims bøker med «*spørsmål og svar*» dukker følgende spørsmål opp:

Går det an å kombinere den informasjonen og veiledning disse forfatterne og ressurspersonene hver for seg bringer om temaet, og som har noe ulikt fokus, til å danne et forsterket og enda mer komplett bilde av hvordan denne kanskje viktigste uken i verdens historie kan ha forløpt?

Og kan samtidig noen av de «uoverstigelige» problemene vi er kjent med i skriften la seg løse. Herunder at Jesus vitterlig feirer påske sammen med disiplene mens jødene ellers synes å gjøre det dagen etter, samt at Jesus etter vår påsketradisjon og feiring kun er 2 netter i graven og ikke 3 slik han selv sa han skulle være? Kan så til slutt dette bidra til en styrket tro på skriften som Guds troverdige ord?

Evangelienes fremstilling er det primære utgangspunkt i alt som gjelder Jesu død, og det vi direkte kan lese ut av disse gir mye informasjon. Men skjuler opplysningene i evangeliene mer enn vi ved første øyekast evner å få med oss? Er det sekundære opplysninger som bringer ytterligere lys over det faktiske forløp av dramaet som fant sted denne påskeuken for snart 2000 år siden?

Selv har jeg ikke nevneverdig kunnskap om gamle utgaver av det nye testamentet på gresk eller gamle bibeloversettelser, men jeg velger å «lene meg til» den kunnskap ulike forfattere og skribenter jeg har nevnt innledningsvis har ervervet gjennom studier av både skrift og vitenskapelige artikler. Herunder det de viser til som andre forskere har formidlet, og som de har valgt å ta inn i bøkene nevnt over.

I Stefan Gustafssons bok «*Skeptikerens guide til Jesus 1*» (sidene 96-100) trekkes det frem flere svært interessante poeng og tanker om Jesu død. Blant annet vises det til Peters tale til folket på pinsedag 50 dager etter Jesu død og oppstandelse. Peter viser i Apgj. 2,20 til profeten Joel 3,4: «*Solen skal forvandles til mørke og månen til blod før Herrens dag kommer, den store og strålende.*» Hvis dette skal ha gitt noen mening som et budskap for tilhørerskaren, må folket ha forstått hva Peter siktet til. Det må rett og slett ha hatt en «klangbunn» i forsamlingen Peter talte til.

At solen skal bli formørket har en klar parallell til det som hendte da Jesus hang på korset. Matteus skriver i kap. 23,44: *«Det var omkring den sjette time. Da falt det et mørke over hele landet helt til den niende time, for solen ble formørket.»*

Niende time er kl. 15, og det er omkring dette tidspunkt Jesus utånder ifølge evangeliene.

Som det påpekes i Gustafsons bok kan det ikke være tale om noen ordinær solformørkelse siden den for det første kun varer noen minutter. Dessuten er det slik at solformørkelse kun skjer ved nymåne og den jødiske påsken alltid er lagt til fullmåne.

Gustafson viser til Colin Humphrey, en fremstående britisk fysiker ved Cambridge University. Han peker på at sandstorm er en mer sannsynlig årsak. Fra Midtøsten har mann kjent kunnskap fra nyere tid som viser at sandstormer kan fylle luftlagene med så mye fine partikler at det nærmest blir som natt selv på høylys dag. Slike fenomen kan vare i flere timer. Colin Humphrey skal selv ha opplevd dette i Kuwait så sent som i 2001 leser vi i boka til Gustafson.

Det bemerkelsesverdige er i tilfelle om dette inntreffer akkurat når «Jødernes konge» er korsfestet og kjemper sine siste timer og frem til han utånder – altså ikke at det faktisk kan skje. Mange mennesker opplevde det mørket som varte fra 6. til den 9. time (kl.12 til kl.15) mens Jesus hang på korset. Når Peter derfor siterer fra profeten Joel 3,4 noen uker senere etter å ha mottatt den hellige ånd, må dette ha vært en parallell som gjorde sterkt inntrykk, og minnet dem på en spesiell måte om det som skjedde i påskeuken.

Gustafson trekker også frem at kildemateriale peker på at den jødiske påsken (15. nisan) falt på en fredag det året Jesus ble korsfestet. (Nisan er den første måneden i det jødiske året.) Det utelukker ifølge ham andre årstall enn år 30 (7.april) og år 33 (3.april).

Hva så med teksten Peter siterte fra i Joel 3,4 som også sier at månen skal bli som blod? Vi vet at fra tid til annen oppstår fenomenet «blodmåne». Det inntreffer under måneformørkelse og spesielle omstendigheter som gjør at lyset fra solen brytes på en spesiell måte gjennom jordens atmosfære slik at de strålene som treffer månen er røde. Dette skriver også Gustafson om i sin bok. Lyset som reflekteres fra månen er derfor også rødt som blod og det kalles derfor en «blodmåne». Dette er et naturlig fenomen, men et eventuelt sammenfall med korsfestelsen av Jesus og det som skjedde denne påsken blir i tilfelle det ekstraordinære også for dette fenomenet.

Dersom også en slik hendelse kan knyttes til tiden omkring Jesu død, blir jo Peters gjengivelse av Joel 3,4 et enda kraftigere budskap på pinsedag. Alvoret i situasjonen går opp for forsamlingen, og mange vender om slik vi leser om. Hele 3000 ble jo lagt til menigheten i Jerusalem den dagen.

Et sentralt spørsmål blir da: Kan vi på noen måte få bekreftet at det var en «blodmåne» – synlig fra Jerusalem i tidsepoken vi tror Jesus døde? Svaret gis i boken til Gustafson, og det er igjen fysikeren Colin Humphrey som bekrefter at man med dagens teknologi i detalj kan rekonstruere dette og beregne de ulike himmellegemers plassering. Det man da kommer til er at dette inntraff en eneste gang i perioden år 26 – år 36, nemlig fredag 3. april år 33. Dette har man ifølge det som skrives i boken visst siden 1980. Man kan

faktisk være så eksakte at denne formørkelsen som også gav en blodmåne varte fra kl.18.28 til kl. 19.11.

Dette skjer ved inngangen til ukesabbaten (altså fredag kveld).

Vi står da ifølge Gustafson igjen med kun et mulig årstall for Jesu død – nemlig år 33. I sin bok mener derfor Gustafsson at Jesus dør fredag 3. april i år 33. Fordi det dette året viste seg en blodmåne på himmelen fredag kveld. Hvorvidt det behøver å være en direkte sammenheng mellom Jesu dødsdag (hvilken ukedag han dør) og den synlige «blodmånen» på himmelen skal jeg komme tilbake til etter hvert.

Selv om det skal ha vært blodmåne fredag 3.april i år 33, så har vi en stor terskel som i tillegg må *overvinnes*. Nemlig det faktum at Jesus selv sier at han kun skulle gi menneskene **ett** tegn - Jona-tegnet, Matt 12,39-40:

*” En ond og utro slekt krever tegn. Men tegn skal ikke gis den uten profeten Jonas tegn. For likesom Jonas var tre dager og tre netter i storfiskens buk, slik skal Menneskesønnen være **tre netter og tre dager** i jordens hjerte.”*

Hvis Jesu dødsdag er fredag og Jesus står opp igjen den første dagen i uken – altså søndag, så er Jesus kun 2 netter i graven. Dette nærmest uoverstigelige misforhold mellom Jesu egne ord, og det vi gjennom generasjoner har lagt til grunn for vår påskefeiring griper Johan Henrik Jørgensen fatt igjennom sin utlegning.

Hva er det vi ikke har sett eller fanget opp i de nyanser som fremkommer gjennom evangeliene og som nyere forskningsmateriale kan kaste et supplerende lys over? Kanskje kan summen av informasjon fra de kilder jeg har vist til som underlag for dette notatet bringe frem et helhetsbilde til både undring og respekt for både skrift og forskning.

Når kom egentlig Jesus til Betania og Jerusalem?

Vi leser i evangeliene at Jesus kom fra Jeriko sammen med sine disipler for å feire påske og de gikk til Betania der Maria og Marta bodde.

Det står i Joh 12,1 at de kom dit 6 dager før påske. Adolf Bjerkreim peker på nettopp denne opplysningen som interessant. Hvis Jesus korsfestes på en fredag og dette er sammen dagen som jødene skal feire påske, så vil 6 dager før falle på en lørdag og det er en sabbat. En reise fra Jeriko kunne ikke tillates tilbakelagt på en sabbat og Jesus kan derfor ikke ha gått fra Jeriko på en lørdag. Han må altså ha gått fra Jeriko med sine disipler tidligere. Han må uansett ha vært fremme i Betania før sabbaten som da egentlig vil si senest før fredag kl.18.

Det er også et interessant spørsmål om Jesus feiret påske på en annen dag en den jevne jøde. I tilfelle gir i Joh 12,1 om 6 dager før påske også en viktig opplysning. Det skal jeg komme tilbake til under.

Vi vet at påske feires på den 15. Nisan. Altså den 15. dagen i den jødiske kalenders første måned. 6 dager før blir da den 9. Nisan, og dette må være fredag før påske eller enda

tidligere siden Jesus og disiplene ikke kunne reise så langt som fra Jeriko på en lørdag. Med utgangspunkt i fredag før påske som 9. Nisan kommer vi da til torsdag uken etter som 15. Nisan. Altså kan vi allerede her få en antydning om at selve påskefeiringen for den jevne jøde ikke skjedde på noen fredag det året Jesus ble korsfestet.

Videre skal vi se litt på tidspunktet for Jesu inntog i Jerusalem, som også kan ha en parallell til jødernes tradisjon for hvilken dag påskelammet som skulle slaktes senere i påsken (den 14. Nisan) skulle tas ut.

Adolf Bjerkreim skriver at det av 2. Mos 12 fremgår at påskelammet skulle tas ut den 10. Nisan og has i forvaring til den 14. dag (14.Nisan).

I 2. Mos 12,1-3 leser vi:

«Herren sa til Moses og Aron i Egypt: Denne måneden skal være nyttårsmåneden deres. Den skal være den første måneden i året. Si til hele Israels menighet: På den tiende dagen i denne måneden skal hver husfar ta et lam, ett til hver husstand.»

Og i 2. Mos 12,6:

«Dere skal ta vare på det til den fjortende dagen i denne måneden. Og i skumringen skal hele forsamlingen av Israels menighet slakte det».

Slaktingen skulle altså skje den 14. Nisan i skumringen. Det er mellom kl.15 og 18. For etter kl.18 er det sabbat/påske.

I flg. Joh 12,12 fant inntoget i Jerusalem sted den følgende dag – altså dagen etter at Jesus og disiplene var kommet til Betania. Det blir da den 10. Nisan siden de som nevnt tidligere sannsynligvis kom til Betania den 9. Nisan. Beskrivelsen i 2. Mos 12,3 er altså forbildet til dette. Jesus «tas ut» som det rette påskelam i det han rir inn i Jerusalem og hylles som konge med palmegrener.

Med 4 dager fra lørdag (10. Nisan) kommer vi til onsdag (14.Nisan). Jesus og hans disipler holder sitt måltid (det siste måltid – påskemåltidet) denne dagen – altså onsdag kveld. De må derfor ha ansett dette for å være den 14. Nisan. Hvorfor og hva med resten av folket skal jeg komme tilbake til senere.

Jødernes påske – Hva står i Loven

Etter krav i 3.mosebok 23,5 skulle som nevnt over påskelammet slaktes den 14. Nisan mellom solens nedgang og nattens frembrudd (mellom de to aftenstunder) - altså mellom kl.15 og kl.18.

Den 14. Nisan kan falle på ulike ukedager fordi det reguleres av nymånens tilsynekomst. Her har kan vi på nettet lese at ulike jødiske grupperinger har hatt litt ulik praksis mht festkalenderne sine og derved hvilken dag som var 14. Nisan. Uansett avsluttes 14. Nisan kl.18, siden den jødiske dagen slutter ved solnedgang. Kl.18 begynner så 15. Nisan som er påsken/påskefeiringen til minne om utgangen av Egypt. Den 15. Nisan er også pr. definisjon å regne som sabbat selv om denne dagen ikke nødvendigvis faller sammen med den ordinære ukesabbaten som er lørdag.

Jørgensen peker på at det på Jesu tid var flere ulike religiøse grupperinger, og at det også er kjent at disse kunne ha en ulik «festkalender». Altså kunne det være nyanser i forhold til når man mente 14. Nisan faktisk var. Vi vet blant annet at Essenerne var en slik gruppe i det jødiske samfunn på Jesu tid. Vi vet også at Essenerne hadde en stor messiasforventning. Dette nevnes av Ole Kristian Kvarme i hans bok. Det er derfor interessant å legge merke til den lille detaljen som beskrives i Luk. 22, 7-13 om at disiplene skulle gå inn i byen og der finne en mann som bar en vannkrukke. Saken er at dette normalt ikke var en jobb for menn på Jesu tid, men for kvinner. At Jesus gir dette som et tegn til disiplene om hvor han vil holde måltid (feire påske) med dem gir også en interessant ledetråd. Så var det kanskje i huset til en essener Jesus ville feire påske sammen med sine disipler. Denne ledetråden, samt momentet med ulike festkalendere er også Ole Kristian Kvarme innom i sin bok «Åtte dager i Jerusalem».

Hvis det er tilfellet, kan Jesus ha feiret påske med sine disipler på et noe annet og tidligere tidspunkt enn den jevne jødiske borger som fulgte den gjengse festkalender. Det kan se ut til at Jesus og disiplene feiret påske dagen før jødene flest.

Ole Kristian Kvarme skriver i sin bok på s. 104-105 følgende:

«Men kanskje kan kontakten med essenere også kaste lys over ett av de vanskeligste problemer i evangeliene påskeberetninger. Alle evangeliene beretter at Jesu siste måltid med disiplene var et påskemåltid som ble feiret påskeskvelden og påskenenatten. Samtidig forteller Johannesevangeliet at Jesus blir korsfestet fredag ettermiddag, samtidig med at påskelammene slaktes og like før sabbaten inntreffer og påskeskvelden begynner med feiring av frihetens måltid (Joh. 19,14.31). Denne indre motsetningen i evangeliene beretninger er tidligere ansett som både uforklarlig og uoverkommelig. I dag vet vi imidlertid mer om mangfoldet i det jødiske folket på Jesu tid. Essenerne hadde sin egen kalender som gjorde at festdagene kunne falle annerledes enn i den offisielle kalenderen som tempelet og de fleste i folket fulgte. Det er derfor mulig at Jesus og disiplene feirer sitt påskemåltid samtidig med essenerne i Jerusalem, kvelden før de fleste i byen feirer frihetens store fest. Foreløpig vet vi ikke nok til å kunne si dette med sikkerhet, og vi må la spørsmålet stå åpent inntil ytterligere kunnskap bringes til veie gjennom nye litterære kilder og arkeologiske funn. Men det at vår nåværende historiske kunnskap åpner for en slik mulighet med kalendariske variasjoner i feiringen, gjør i hvert fall at vi ikke uten videre kan avskrive det mangfold av informative detaljer som evangeliene gir oss.»

Som en kommentar til det Kvarme her skriver står det faktisk ikke noe i evangeliene om at Jesus korsfestes på en fredag (derfor min understrekning av fredag i teksten over). Joh. 19,31 beskriver imidlertid følgende: «Det var helgeaften, og kroppene måtte ikke bli hengende på korset over sabbatten, for denne sabbatten var en stor høytidsdag». Videre står det i Joh. 19,42: «Fordi det var helgeaften for jødene, og fordi graven var så nær, la de Jesus i den.»

Rent faktisk vet vi at Jesus feirer påske om kvelden dagen før han tas til fange i Getsemane. Det fremgår jo tydelig av evangeliene. Det må igjen bety at de han feiret sammen med må ha ansett den dagen for å være 14. Nisan og at 15. Nisan (påskenen) etter deres vurdering startet kl.18 samme kveld. Når Jesus gripes i Getsemane må vi derfor for Jesus og hans disipler være kommet til 15. Nisan. For dem er det da sabbat, fordi 15.

Nisan er påskesabbatsdagen uavhengig av om den falt på en ukedag eller på ukesabbaten (lørdag). Jesus og disiplene går etter måltidet til Getsemane som ligger i Kedrondalen mellom byen og Oljeberget. En avstand som med sin nærhet til byen kunne tillates gått selv på en sabbat. Det kan altså se ut til at den festkalender Jesus og hans disipler fulgte avvek fra den gjengse festkalender for det jødiske folk.

Jesus ble tatt til fange om natten og ført frem for det høye råd og Pontius Pilatus tidlig dagen etter. Om hendelsen hos Pilatus står det i Joh. 18,28: «*Selv gikk de (les: de jødiske anklagerne) ikke inn i borgen, for at de ikke skulle bli urene, men kunne ete påske.*»

Jødene ellers hadde altså ennå ikke startet sin påskefeiring. Det står også at de hadde planlagt dette slik at de måtte ta Jesus på et tidspunkt som ikke var «*på høytiden*», Mark 14,1-2. Altså må vi her kunne lese at påsken for den jevne jøde var nært forestående når Jesus ble ført frem for Pilatus og dømt til korsfestelse.

Saken er da i tilfelle at for den jevne jøde er nettopp den dagen Jesus føres frem for Pilatus og dømmes å regne som 14. Nisan, og påskelammet skal slaktes samme dag mellom de to aftenstunder (i skumringen mellom kl.15 og kl.18).

Johan Henrik Jørgensen peker på at Johannes gjør et nummer av at det haster å få Jesus gravlagt, for han skriver at dette var beredelsesdagen, men tilføyer at det var beredelsesdagen i påsken, Joh 19,14. Altså ikke i uken som ved en vanlig fredag. Og om den påfølgende sabbat sier han: «*Denne sabbat var stor*» Joh. 19,31 (se oversettelse 1930-utgaven). I 2011-utgaven kan denne viktige detaljen ha blitt «*ødelagt*» ved at det nå står: «*...for denne sabbaten var en stor høytidsdag.*». Merk også Joh. 19, 42 som er sitert over om hvorfor de gravlegger Jesus der de gjør.

Den tidligere oversettelsen fra 1930 gir en dypere mening sett i sammenheng med det som er temaet for dette notatet. Kanskje ligger det nettopp noe mer i dette, nemlig at påskesabbaten ikke falt sammen med den ordinære sabbaten, men at påskesabbaten kom like forut for den ordinære sabbaten og at det dermed ble en «stor» sabbat slik 1930-utgaven gjengir Johannes.

Det er jo ellers verdt å merke seg at Lukas beskriver at det var Peter og Johannes Jesus sendte inn i byen for å finne et sted de kunne feire påske. Johannes sier imidlertid bare at de holdt måltid – han spesifiserer ikke dette som påskemåltidet. Han hadde første hånds kunnskap om det kronologiske mht når de gikk inn i byen mv. siden han var med på alt som skjedde og siden har skrevet sitt evangelium -Johannesevangeliet. Han har derfor neppe tatt feil mht detaljene. Han stod jo også ved Jesu kors sammen med Maria Jesu mor, og har med stor sikkerhet vært med helt frem til Jesus var lagt trygt i graven før kl.18. Det er jo også Johannes og Peter som løper til graven når beskjeden kommer om at han er stått opp den første dagen i uken (dagen etter den ordinære ukesabbaten).

Matteus skriver også om Jesu lidelse og død og i Matt. 28.1 er sabbat i den greske oversettelsen angitt med en flertallsform (Sabbatton - flertall på gresk) i flg. Jørgensen, men det er ikke slik gjengitt i vår oversettelse. Det som etter den greske teksten står skal være følgende: «*Mot sabbatenes* (gen. pl. neutr. Iflg. J.H.J) ende, da det lysnet mot den første dag i uken, kom Maria Magdalena og den andre Maria for å se til graven.»

At det i vår oversettelse her står sabbaten i entall i Matt. 28.1 kan ha en klar sammenheng med at dette har vært et problematisk tema gjennom alle tider. Like fullt står det slik det gjør i den greske teksten, og det gir klar mening til den samlede kunnskap som peker i retning av at påskesabbaten falt dagen før den ordinære ukesabbaten det året Jesus døde.

Jesus dømmes under Pontius Pilatus, piskes og føres til Golgata for korsfestelse. Det skjer omkring den 3. time ifølge de tre synoptikerne Matteus, Markus og Lukas. Det er omkring kl. 9 slik vi regner døgnet.

Ved den 6. time etter jødernes inndeling av døgnet faller et stort mørke over landet som varer helt til den 9. time. Jeg har over vist til hva Gustafson redegjør for i sin bok mht. en mulig og naturlig, men like fullt gudommelig «styrt», årsak til det som her skjer.

Det kan ha dreid seg om store mengder fin sand som er ført med vinden i høyere luftlag. Det står jo ikke noe om sandstorm eller noe i den retning i noen av evangeliene, men bare at det falt et mørke over landet. Dette mørket varer helt frem til Jesus utånder omkring den 9. time som er omkring kl.15 etter vår inndeling av døgnet.

Nå haster det for disiplene å få Jesus gravlagt før sabbaten/påskan inntreffer for den jevne jøde, og det skjer kl.18 samme kveld ved overgangen fra 14. til 15. Nisan. Ref. også her til Joh. 19,42 om hvorfor de velger en grav som ligger nærme.

Også forskningsmateriale som boken «*Torinokledet – der tro og vitenskap møtes*» av Oddvar Søvik og Jostein Andreassen peker i retning av at personen på kledet må ha blitt svøpt i kledet og gravlagt i et gitt tidsrom på dagen og før kl.18. Dersom man tar som utgangspunkt at Torinokledet faktisk skulle være Jesu likklede (noe svært mye peker i retning av), så er det på det kledet gjort funn som er så eksepsjonelle at det også her kan være av interesse å nevne noen få forhold.

Det gjelder særlig avtrykk av ville blomster, og det dreier seg ikke om tilfeldige blomster, men arter som kun finnes i områdene omkring Jerusalem og som blomstrer i mars/april. Av boken til Søvik og Andreassen fremgår det at blant funnene som bekreftes av Israels fremste autoritet på Israelsk flora, professor Avinoam Danin ved The Hebrew University of Jerusalem, er også en svært sjelden plante (*Zygophyllum dumosum*) å finne som avtrykk på kledet. I tillegg finnes avtrykk av planten *Capparis aegyptia* (kapers) på kledet. Det spesielle med denne planten er at den først åpner seg omkring kl.16. Disse blomstene må altså være plukket etter det tidspunkt og dermed etter Jesu død omkring den 9. time (kl.15) siden de fremstår som åpne på kledet. Vi vet at Jesus pga den påfølgende påskesabbaten måtte gravlegges før kl.18. (se s.37-41 i boken om Torinokledet).

Med det som er nevnt over tegnes et bilde som innebærer at Jesus feirer påske i en esseners hus dagen før flertallet i den jødiske befolkningen feirer påske. Han dømmes til døden og korsfestes samme dag som jødene slakter sine påskelam og starter påskefeiringen. Med det «slaktes» Jesus som det egentlige og endelige «påskelam» mellom de to aftenstunder (i skumringen), men det skjer da på en torsdag og ikke fredag, for: «denne sabbat var stor» slik Johannes er oversatt i 1930-utgaven av bibelen.

Hvordan kan så dette harmoneres og passe inn i dokumentasjonen mht blodmåne og det faktum at dette etter astronomisk forskning inntraff fredag 3. april i år 33?

Jeg tenker umiddelbart at dette ikke er vanskeligere enn at først opplevde de som overvar Jesu rettergang og korsfestelse at det ble mørkt fra den 6. time (kl.12) til Jesus dør omkring den 9. time (ca.kl.15). Det skjer imidlertid torsdag 2. april og ikke fredag 3. april. Derneft kunne folket i Jerusalem neste kveld når månen gikk opp blitt vitne til nok en spesiell hendelse – en blodmåne. Hvilken «hendelses-portefølje» og dramatik! Det behøver ikke være slik at den siste hendelsen skjer om kvelden den dagen Jesus dør og etter at han er gravlagt. Det kan like godt være nok en påminnelse for folket kvelden etter som en ytterligere forsterkning.

I tilfelle er det full overensstemmelse mellom vitenskapens datagrunnlag om påskesabbat på fredag kl.18, «blodmåne» og datoen 3. april i år 33.

Da forstår vi kanskje enda mer av hva folket må ha kjent på og som stakk dem i hjertet da Peter stod frem og talte til dem på pinsedag og siterte fra profeten Joel.

Emmausvandrerne – gir fortellingen om dem oss noen tilleggsopplysninger?

Vi leser at de var på veg til Emmaus samme dag som kvinnene ved daggry hadde vært ved graven og truffet Jesus. Det er altså søndag – påskemorgen. Lukas beskriver vandringer og at de to treffer Jesus og blir gående og prate med ham uten å kjenne ham igjen. «I dag er det alt tredje dagen siden dette hendte» sier de til Jesus (luk. 24,21).

Jesus sa selv at han skulle være 3 dager og 3 netter i «jordens hjerte». Det er da naturlig å tenke seg at han da må være gravlagt for å kunne være i «jordens hjerte». Natt til fredag, natt til lørdag og natt til søndag – 3 netter. Kl. 15-18 torsdag er første dag (når vi tenker jødernes inndeling av døgnet), 06-18 fredag er 2. dag og 06-18 lørdag er 3.dag. Så blir det ikke flere dager dersom Jesus står opp før kl.06 på det vi regner som søndag, men som for jødene fortsatt er natt og sabbat frem til kl.06. Jødernes søndag begynte først kl.06. Frem til 06 er vi altså fortsatt i den 3. natten etter jødisk tilnærming.

Ble Jesus 33 år eller ble han kanskje 40 år?

Et lite tilleggsmoment ved dette er at Jesus med sikkerhet ikke ble født i det vi regner som utgangspunkt for vår tidsregning, men flere år før. Det bekreftes av en rekke andre sikre kilder som sier noe om f.eks når kong Herodes dør. Flere forhold peker imidlertid i retning av at vi kan være helt tilbake til år 7 f.kr. Blant annet at de tidspunkt keiser Augustus hadde folketellinger er godt dokumentert, og av disse er det kun den omkring år 7-8 f.kr som er mulig fordi de andre fant sted i hhv. år 28 f.kr og år 14 e.kr i henhold til vår tidsregning. Også observasjoner på stjernehimmelen som viste en «stor stjerne» (egentlig en sammenstilling av planeter på stjernehimmel og sannsynligvis Jupiter og Saturn) som i år 7 f.kr skal ha ligget veldig tett på hverandre 3 ganger i løpet av et halvt år. Dette bekreftes av anerkjente astronomer i dag og er basert på avanserte matematiske modeller som nå gjør det mulig å gjenskape planeters posisjon bakover i tid med høy grad av nøyaktighet. Om Jesus dør i år 33 e.kr, så kan det se ut til at han må ha vært om lag 40 år når han døde. 40 år er et tall som går igjen i skriften. 40 år i ørkenen, Jesus fastet 40 dager i ødemarken/ørkenen osv.

Oppsummert fremkommer da følgende bilde:

- Jesus kommer til Betania fra Jeriko fredag før påske – 9. Nisan
- Jesus rir inn i Jerusalem og «tas ut» som det egentlige påskelam – 10. Nisan – lørdag
- Jesus feirer påske sammen med sine disipler i en esseners hus kvelden før de øvrige jøder holder sine påskemåltid og starter påskefeiringen.
- Jesus tas til fange om natten i Getsemane etter at han og disiplene har holdt sitt påskemåltid. Dette er for jødene flest 14. Nisan, men for Jesus og hans disipler er det nå egentlig påske (15. Nisan). De har allerede spist påskemåltidet i tråd med festkalenderen til essenerne.
- Jesus dømmes og «slaktes» som det «endelige påskelam» på torsdag samtidig som jødene ellers slakter sine ordinære påskelam mellom de to aftenstunder denne dagen (mellom kl.15 og kl.18 – han dør jo omkring den 9. time).
- Jesus begraves før kl.18 samme dag fordi dette var en «stor sabbat» i flg. Johannes - påskesabbat (fredag) og ordinær sabbat dagen etter (lørdag).
- Jesus står opp før kl.06 (etter vår tidsangivelse for en søndag). Etter jødisk måte å regne døgnet på er sabbaten fortsatt ikke over og det er natt frem til kl.06 og først der begynner deg nye dagen som er den første dagen i uken.
- Da har Jesus vært 3 dager og 3 netter i «jordens hjerte». Torsdag før kl.18 = dag1, fredag = dag 2, lørdag = dag 3, natt til fredag = natt 1, natt til lørdag = natt 2 og natt til søndag = natt 3.
- Jona-tegnet stemmer og Jesus taler sant.
- Mye tyder på at Jesus dør 3. april i år 33 etter vår tidsregning og er trolig født i år 7 f.kr.
- Jesus ble altså kanskje 40 år.

Da er det mye som stemmer og vi kan ha tiltro til skriften - Guds ord.

Stig Berg-Thomassen
03.03.2024